

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theses Theologicae De Opinione Probabili

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1683?]

Conclusio Septima. Dictum Recentiorum quorundam principium de usu probabilium non consistis cum doctrina S. Augustini & Veterum Scholasticorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40441

se non fecisse aliquid quod reverà fecit, intelligendo intrà se aliquid aliud quod non fecit, vel aliam diem ab eà in quâ fecit, vel quolibet aliud additum verum, reverà non mentitur, nec est perjurus. Hanc propositionem habuisse illa quæ Recentiores requirunt ad probabilitatem extrinsecam, imo plusquam ipsi requirunt, ostenditur in hunc modum: solummodò requirunt auctoritatem unius alteriusve docti, ut vocant, & probi: at verò liber ex quo ista propositio ad verbum desumpta est (ut nihil dicamus de Censore ipsius ordinario, nihil de Collegis, dicti libri comprobationibus & laudatoribus) pro illâ sententiâ adducit octo vel novem authores, inter quos recenset nonnullos qui à Recentioribus Authores Classici vocantur. Numerus hic procul dubio non parum auctus est ab hinc annis plus minùs 50. id est, ex quo liber iste editus fuit: siquidem Alexandro VII. teste, contigit interea summam istam luxurantium ingeniorum licentiam in dies magis excrecere circa opiniones Christianæ disciplinæ relaxativas & animarum perniciem inferentes. Habuit ergò ista propositio dum liber iste conscriptus est, id quod Recentiores requirunt ad probabilitatem extrinsecam; & multò magis illud habuit; dum eandem opinionem decursu tot annorum complures alii authores sunt amplexi: ex quibus indubitatum relinquitur, quod dicta opinio ante condemnationem Innocentii XI. abunde habuerit quod Recentiores requirunt ad probabilitatem extrinsecam. Ex quibus omnibus rursus conficitur falsum esse quod summi Pontifices Alexander VII. & Innocentius XI. non condemnaverint propositiones, quæ ante condemnationem erant juxtà appellationem Recentiorum probabiles. Infertur secundò quòd istæ propositiones fuerint scandalosæ & in praxi perniciosæ, quando ante condemnationem vocabantur probabiles. Tertiò colligitur inde quod non subsistat Recentiorum doctrina de usu probabiliū expressa in Conclusionē 2.

CONCLUSIO SEPTIMA.

Dictum Recentiorum quorundam principium de usu probabiliū non consistit cum doctrina S. Augustini & Veterum Scholasticorum.

IN nuperis Thesisibus de Peccatis Ignorantiæ Conclusionē 8. ostendimus, quod secundum S. Augustinum ignorantia juris naturæ non excuset in totum agentem contrà illud: ex Conclusionē decima patet idem esse consecutaneum ex sententiâ Veterum Scholasticorum de ignorantia juris naturæ, nimirum non excusari in totum agentem contrà illud. Quod eadem etiã sit sententiâ Lovaniensium cuilibet notum est. Itaque juxtà S. Augustinum & Veteres Scholasticos, non excusatur in totum quisquis etsi ex ignorantia, modò tamen liberè; transgreditur jus naturæ; non excusatur, inquam, etsi plenè ignoret, id est, etsi pro certò habeat quod non agat contrà jus naturæ: adeoque multò minùs excusatur, si jus naturæ transgrediat, dum solummodò æstimat probabile se non agere contrà jus naturæ. Etenim si hoc solum æstimat probabile, necessum est ut ei incertum sit num sua actio non sit reverà juri naturæ contraria: neque enim potest hoc non esse incertum, cum notissimum sit quod omne probabile sit incertum. Si hoc illi incertum sit, minùs excusatur transgressio juris naturalis, quàm si pro certo haberet se jus naturale non transgredi: quare si juxtà S. August. & veteres Scholasticos ignorantia juris naturæ nunquam excuset in totum agentem contrà illud, pro indubitato habendum, necessum esse ut secundum eorum sententiã etiã non excuset probabilitas. Porrò etsi evidens sit hæc consequentia: ignorantia juris naturæ nunquam excusat in totum agentem contrà illud, ergo etiã non probabilitas; non tamen vicissim sequitur; non in totum excusat probabilitas agentem contrà jus naturæ, ergo etiã non ignorantia: nam qui scit actionem à se exercendam solum probabiliter fore non contrariam legi naturæ, scit subesse periculum ne sit reverà juri naturæ contraria: adeoque peccat; imprimis quia juris naturæ transgressio, si reverà contrà illud agat, prævideri facilè potuit ut verosimiliter secutura. Secundo, etiã tunc peccat, quando in ejusmodi casu probabilitatis exercet actionem quæ re ipsa non est juri naturæ contraria, peccat, inquam, ratione periculi transgrediendi jus naturæ, cui periculo se exposuit sine justâ causâ, si non erat simile periculum in omissione actionis.

Duplici

Duplici ergo ex titulo non valet hæc consequentia: probabilitas non excusat agentem contra jus naturæ, ergo etiam nunquam excusat ignorantia: primum quia transgressio, si revera contingat, in casu probabilitatis est magis voluntaria, quia facilius prævideri potuit, quam in casu omnimodæ ignorantia; secundo quia in casu probabilitatis videt quod se exponat periculo: adeoque peccat propter temeritatem, si non erat simile periculum in omissione actionis: quæ temeritas non habet locum in casu plenæ ignorantia. Hæc non ideo à nobis dicta sunt quasi existimemus quod ignorantia juris naturæ aliquando excuset in totum agentem reverà contrà illud: sed idcirco hæc diximus, quia quidam probabilitatum Patroni sic loquuntur ac sstante dictum principium de usu probabilium non posset everti, nisi supponendo sententiam quam veluti intolerabilem traducunt, nimirum quod nulla ignorantia juris naturæ unquam excuset in totum agentem contrà illud. Contra hos ergo dicimus ex hac sententia de ignorantia juris naturæ, quæ S. Augustini & veterum Scholasticorum est, sequi quod probabilitas non excuset in totum agentem contrà illud, non tamen sequi è contrà, probabilitas non excusat, ergo etiam non ignorantia similiter non sequitur: ignorantia excusat, ergo etiam probabilitas.

CONCLUSIO OCTAVA.

Ex doctrina S. Thomæ evertitur antedictum principium de usu probabilium.

S Thomas quodlibeto 8. art. 13. sic habet: " duobus modis aliquis ad peccandum obligatur: unò modò faciendo contrà legem, ut cum aliquis fornicatur: aliò modò, faciendo contrà conscientiam, etiamsi non sit contrà legem, ut si conscientia dicit alicui, quod leve re festucam de terrâ sit peccare mortaliter: ex conscientia enim obligatur aliquis ad peccatum, sive habeat certam fidem de contrario ejus quod agit, sive etiam habeat opinionem cum aliqua dubitatione: illud autem quod agitur contrà legem semper est malum, nec excusatur per hoc quod sit secundum conscientiam: quod autem nec est contrà conscientiam, nec contrà legem non potest esse peccatum. Ex his manifestum est juxta S. Thomam peccari duobus modis; 1. modus est agendo contrà legem, quod dicit semper esse malum: non excusat ergo probabilitas actionem legi Divinæ reverà contrariam. 2. modus est agendo contra conscientiam. An hoc modo peccetur sequendo sententiam probabilem, patebit per exemplum quo doctrinam suam S. Thomas declarat. Pro exemplo namque allegat habentem plures præbendas, supponendo quod Magistri aliquot opinentur id licere, & quod nonnulli alii Doctores id opinentur esse illicitum: nam ut alibi habet (scilicet quodlibeto 9. a. 15.) "inveniuntur de illa quæstione Theologi Theologis & Juristæ Juristis contraria sentire. Casum de pluribus præbendis exprimit his verbis. "Dicendum est ergo, quod quando sunt duæ opiniones contrariæ de eodem, oportet esse alteram veram, alteram falsam: aut ergo qui agit contrà opinionem Magistrorum, utpotè habendo plures præbendas, facit contrà veram opinionem, & sic, cum faciat contrà legem Dei, non excusatur à peccato, licet non faciat contrà conscientiam: sic enim contrà legem Dei facit. Aut illa opinio non est vera, sed magis contraria, quam iste sequitur, ita quod verè licet habere plures præbendas: & tunc distinguendum est: quia aut talis habet conscientiam de contrario, & sic iterum peccat contrà conscientiam faciens, quamvis non contrà legem: aut non habet conscientiam de contrario, sed certitudinem, sed tamen in quamdam dubitationem ducitur contrarietate opinionum; & sic si manente dubitatione plures præbendas habet periculo se committit, & sic procul dubio peccat. Uti secundum doctrinam S. Tho. prius traditam, ita juxta explanationem ejus, per exemplum habentis plures præbendas, peccatur semper quando sive ex ignorantia, sive ex probabilitate fit aliquid contrà legem Dei, dicit enim, *quia agit contrà veram opinionem Magistrorum... cum faciat contrà legem Dei, non excusatur à peccato, licet non faciat contrà conscientiam.* Præterea ex doctrinâ istâ S. Thomæ, & potissimum ex ejus explanatione per dictum exemplum, colligitur quod secundum S. Thomam peccetur agendo ex probabilitate, dum quispiam hæc ratione exponit se periculo agendi contrà legem Dei: Aliquando, ut ait, *in quamdam dubitationem inducitur contrarietate*